

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ» Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>071 Облік та оподаткування</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>3 кредити</u> Назва кафедри: <u>Історії України та філософії</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.ф.н., ст. викл. Макаров Зоріслав Юрійович
Контактна інформація лектора (e-mail)	makarov@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Філософія» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з дисципліни «Соціологія і політологія».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Українська мова та етнологія», «Політекономія».

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Філософія» спрямована на отримання здобувачами знань про основні філософські системи й концепції на основі освоєння філософського способу збагнення світу і розвитку критичного мислення.

Освітня компонента «Філософія» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з обліку та оподаткування.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Прилучити здобувача вищої освіти при знайомстві зі світом філософських систем і концепцій до філософського способу збагнення навколишнього світу, що включає різні прийоми критичного мислення.

Завдання вивчення дисципліни

При вивченні дисципліни «Філософія» передбачається сформувати та збагатити культуру мислення та світоглядну культуру здобувача вищої освіти

(оперування поняттями і судженнями, визначення суттєвого, розкриття взаємозв'язків і протиріч; застосування розмаїття методологічних підходів до істини і взаємодії зі світом) та її практичне застосування у самостійних роздумах, поглядах, переконаннях; сприяти засвоєнню загальнолюдських цінностей та пріоритетів; ознайомити з основними філософсько-теоретичними системами сучасності та в історії філософії, їх проблематикою, методами, мовою; сформувані навички критичного відношення до дійсності, виявляючи можливості, засоби та напрямки її зміни та розвитку; сприяти підвищенню творчого потенціалу особистості; зважаючи на те, що освоєння філософії багато в чому пов'язано з засвоєнням її понятійної мови, необхідно роз'яснення та засвоєння змісту ключових філософських категорій як при викладі відповідних тем, так і під час самостійного користування здобувачем довідковою літературою.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен сформувані такі програмні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття;

ПР22. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в групах), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Предмет та функції філософії.	2	2	8
2	Філософія Стародавнього Сходу та античного світу.	2	2	8
3	Філософія епохи Середньовіччя та Відродження, Нового часу та епохи Просвітництва.	2	2	8
4	Німецька класична філософія. Некласична філософія.	2	2	8
5	Проблема буття в філософії.	2	2	7
6	Філософія пізнання світу.	2	2	7
7	Проблема людини в філософії.	2	1	7
8	Основні проблеми соціальної філософії.	2	1	7
Разом		16	14	60

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання або містять проблемні аспекти теоретичного та практичного характеру.

Виконання самостійної роботи з дисципліни здобувачами здійснюється під час виконання окремих завдань на практичних заняттях, вирішенні тестових завдань та виконанні індивідуального завдання.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, вирішенням практичних завдань не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи здобувача

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, обговорення проблемних питань
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел)	10	Протягом семестру	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (презентації за заданою проблемною тематикою)	10	2 рази на семестр	Контроль за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних заходів	10	2 рази на семестр	Тестування
Разом		60		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Адо П. Філософія як спосіб життя: пер. з фр. Київ: Новий Акрополь. 2020. 312 с.
2. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручн.; 4-е вид. Харків: Право, 2023. 424 с.
3. Гнатюк Я.С. Аналітика філософії: навч. пос. Київ: Кондор-Прес, 2020. 236 с.
4. Лютий Т. Пригоди філософських ідей західного світу (від давнини до сучасності); 3-е вид. Київ: Темпора, 2024. 384 с.
5. Макаров З. Ю. Філософія. Ч. 1. Історія розвитку філософської думки: навч. пос. Вінниця: ФОП Кушнір, 2020. 232 с.
6. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія; пер. з нім.; 2-е вид.. Київ: Дух і Літера, 2023. 536 с.
7. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії. Проблема людини. Київ: ЦУЛ, 2020. 393 с.

Додаткова література

1. Енафф М. Ціна істини. Київ: Дух і Літера, 2019. 512 с.
2. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей. В 4-х т.; пер. з фр. Київ: Дух і Літера. 2009.
3. Кузнецов В. Сутність і ознаки Просвітництва. *Sententiae*. 2016. №2. С. 94–112.
4. Панафідіна О. Що таке класична філософія? *Філософська думка*. 2019. №1. С. 74–86.
5. Паттон М., Кеннон К. Філософія; пер. з англ. Київ : РІДНА МОВА, 2017. 176 с.
6. Петрушенко В.Л. Структура і розвиток знання: закономірності

пізнавального процесу. *Humanitarian Vision*. 2018. Vol. 4, № 2. P. 46–50.

7. Петрушенко В.Л. Тлумачний словник основних філософських термінів. Львів : Вид-во Національного ун-ту «Львівська політехніка», 2009. 264 с.

8. Петрушенко В.Л. Філософія: Вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії : навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 594 с.

9. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття: мон. Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.

10. Сайтарли І., Іщенко О., Приятельчук А. Нариси з сучасної філософії: Навч. пос. За ред. Л. Губерського. Київ: «ВАДЕКС», 2016. 370 с.

11. С'єдін О. Дефініція міфу: у пошуках інклюзивного підходу. *Наукові записки НАУКМА. Філософія та релігієзнавство*. 2019. Том. 4. С. 58–66.

12. Слотюк П.В. Сила досвіду повсякдення. *Гілея*. 2018. № 131. С. 313–316.

13. Стейнберг Д. Філософія для життя. Пізнати себе краще: зб. філософських есеїв. пер. з ісп. Київ: Новий Акрополь. 2014. 167 с.

14. Філософський енциклопедичний словник. Під. ред. В.І.Шинкарука. Київ, 2002. 743 с.

15. Makarov Z., Shvets L. Development of philosophical ideas about nature in retrospect of the current environmental crisis. *Socio-humanitarian development of ukrainian society in the epoch of modernity and current postmodern transformations*: Collective monograph. Bielkin I., etc. Boston, USA: Primedia eLaunch. 2022. P. 125-150.

Інформаційні ресурси

1. Нова бібліотека Софії-Мудрості. URL: <https://www.newlib.org.ua/kataloh-elektronnykh-bibliotek/>.

2. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.htm>.

3. Всеукраїнська газета для науковців та освітян «Світ» URL: <https://svit.kpi.ua/>.

4. Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди. URL: <http://www.filosof.com.ua/>.

5. Наукова періодика України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Ebtp/index.html>.

6. Філософська енциклопедія Стенфордського університету (англійською мовою). URL: <http://plato.stanford.edu/>.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Робота на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання самостійної роботи	10
4	Рубіжний контроль	5
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Робота на лекційних заняттях	5
2	Робота на практичних заняттях	10
3	Виконання самостійної роботи	10
4	Рубіжний контроль	5
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та аспірантської активності (наукові публікації, фахові семінари тощо)		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну здійснюється у відповідності до шкали.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни